

İlk Defa Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Derse Yönelik Algılamaları Üzerine Bir Alan Araştırması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği

Yrd. Doç. Dr. Uğur Kaya

Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF.

Özet

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin dönem başındaki ve sonundaki algılamalarını ve bir yarıyıl boyunca sözkonusu algılamalarındaki değişimleri tespit etmektir. Bu amaca ulaşmak için, aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır: a. Öğrencilerin cinsiyeti ve kayıtlı oldukları program açısından dönembaşı algılamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır? b. Öğrencilerin cinsiyeti ve kayıtlı oldukları program açısından dönemsonu algılamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır? c. Öğrencilerin algılamaları dönem boyunca değişmiş midir? Sözkonusu sorulara cevap bulmak için, Geiger ve Ogilby (2000) tarafından geliştirilmiş olan anket, ilki dönembaşı ve diğeri dönemsonunda olmak üzere Karadeniz Teknik Üniversitesi İşletme Bölümü'nde okuyan ve muhasebe dersini ilk defa alan 270 birinci sınıf öğrencisine iki defa uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, dönembaşı, öğrencilerin muhasebe dersine yönelik genellikle pozitif düşüncelere sahip oldukları, ancak dönemsonunda bu düşüncelerinin negatife doğru değiştiği tespit edilmiştir. Bu değişimde özellikle, dersin sıkıcı olacağı, öğrencilere bilgi vereceği, eğiticinin dersin önemiyle ilgili öğrenci düşüncelerinde etkili olacağı ve dersten beklenen ve alınan puan gibi unsurlardaki değişim dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: İlk muhasebe dersi, öğrenci algılaması, öğrenci cinsiyeti.

Abstract (A Research For Students' Perceptions Who Take The Accounting Course For The First Time: The Case Of Karadeniz Technical University)

The purpose of this study is to examine students' perceptions regarding the introductory Accounting course. The study separately examines the initial and the last student perceptions and changes in those perceptions over the semester. We then try to answer the following research questions: a- Are there any differences in the initial perceptions regarding the introductory accounting course in terms of student gender and program? b- Are there any differences in the last perceptions regarding the introductory accounting course in terms of student gender and program?, c- Do students' perceptions of the introductory course change over the semester? For this purpose, a questionnaire designed by Geiger ve Ogilby (2000), was applied first at the beginning and then at the end of the semester to 270 students in the Department of Business Administration, Karadeniz Technical University, who took introductory financial accounting course. Responses have indicated that at the beginning of the semester, all students exhibited relatively positive perceptions toward the course. However, these perceptions were similarly less favorable by the end of the semester for all of them. For the changes in the perceptions changed, interest in the course, the information covered, instructor's effect (related to the importance of the course) and grade items should be taken into consideration. In the first place.

Key Words: Introductory accounting course, student perceptions, student gender.

1. Giriş

Eğitim sürecinde ve belirli müfredat düzeyinde tutum ve psikoloji son yıllarda anlamlı şekilde gelişim göstermiştir. Bununla birlikte muhasebe mesleği ve eğitiminde de tutum ve psikolojiye yönelik çalışmaların yapılması gerekli olmaktadır. Yayla ve Cengiz (2005) bu konuyu aşağıdaki gibi bir yönelimle ifade etmişlerdir:

“Ülkemizde bireylerin muhasebe mesleğine yönelik tutumları ve muhasebe mesleğini algılayışlarında etkili olan faktörlere yönelik çalışmaların yapılması hem akademik hem de piyasa çalışanları açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır. Özellikle de geleceğin meslek adayı olan üniversite öğrencisi gençlerin muhasebe mesleğine yönelik tutumları mesleğin geleceğini planlayanlar için bir karar kriteri olarak önemlidir”(Yayla, Cengiz, 2005:148)

Muhasebe eğitimine ilişkin materyal ve eğitim anlayışı son yıllarda birbirine ilişkin bir yakınlık gösterdiği görülmektedir. Ancak uygulanmakta olan muhasebe eğitiminin sonuçları ve öğrenci üzerindeki etkisi henüz test edilmiş bir olgu değildir. Özellikle öğrencinin kendi kariyerine ilişkin soru işaretlerinin giderilmesi ve mesleki seçimlerine yönelik tutumlarında muhasebe eğitiminin bütün boyutları ile öğrencinin tutumunu nasıl etkilediği araştırılması gereken bir konudur. Araştırmacılara göre sözkonusu çalışmanın, “ilk” muhasebe dersinden başlanması oldukça faydalıdır. Zira ilk muhasebe derslerinde, öğrenciler muhasebe mesleğini, muhasebede kariyer yapmak için gerekli bilgi ve beceri düzeylerini algılamaya başlar. Bu nedenle ilk muhasebe derslerinin öğrenciler tarafından nasıl algılandığının tespiti ve varsa algılamalarda oluşan problemin kaynağına inerek düzeltilmesi muhasebe eğitiminin ve mesleğinin geleceği için son derece önemlidir.

Nitekim bu amaçla hazırlanan bu çalışmada, yukarıda ifade edilen gerçekten hareketle ilk muhasebe dersini alan öğrencilerin, sözkonusu dersi nasıl algıladıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada, veri toplama aracı olarak Geiger ve Ogilby (2000) tarafından geliştirilmiş olan anket kullanılmıştır. Adı geçen araştırmacıların

yaptığı gibi, anket dönembasında ve dönem sonunda olmak üzere iki farklı zamanda uygulanmış ve bu yolla öğrencilerin hem dönembası, hem dönemsonu ve hem de iki dönem arasındaki algılamadaki değişim tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma, Karadeniz Teknik Üniversitesi İşletme Bölümü’nde okuyan ve muhasebe dersini ilk defa alan öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Yapılan analizden elde edilen sonuca göre, tüm öğrencilerin dönem başında muhasebe dersine yönelik genellikle pozitif düşüncelere sahip oldukları, ancak dönem sonunda bu düşüncelerinin negatife doğru değiştiği tespit edilmiştir. Bu değişimde özellikle, dersin sıkıcı olacağı, öğrencilere bilgi vereceği, eğiticinin dersin önemiyle ilgili öğrenci düşüncelerinde etkili olacağı ve dersten beklenen ve alınan puan gibi unsurlardaki değişim dikkat çekicidir. Dersin zor olacağı ve zaman alacağı algılamalarında ise önemli bir farklılık tespit edilmemiştir.

Yukarıda amacı ve sonucu kısaca ortaya konulan çalışmanın bundan sonraki kısımları aşağıdaki plana göre hazırlanmıştır. İlk olarak, çalışmayla ilgili literatürlere kısaca değinilmiş, daha sonra da araştırmanın metodolojisi, bulguları, kısıtları ve sonuçları sistematik olarak tartışılmıştır.

2. Literatür Taraması

Muhasebe eğitimiyle ilgili olarak geniş literatür bulunmasına karşın, bunların içinde öğrencilerin ilk muhasebe dersini nasıl algıladıklarına yönelik literatür oldukça sınırlıdır(Geiger, Ogilby, 2000:63). Dolayısıyla burada ilk muhasebe dersini öğrencilerinin nasıl algıladıkları ve bu algılamaların sonraki yıllarda muhasebeyle ilgili tercihlerinde nasıl etkili olduğunu inceleyen literatürler kısaca özetlenecektir.

Hartwell ve diğerleri (2005), çalışmalarında lise öğrencilerinin muhasebe dersini nasıl algıladıklarını tespit etmeye çalışmıştır. Buna göre, muhasebe mesleğinin düşük maaş, yaşanan muhasebe skandalları ve sadece rakamlarla ilgilenen bir meslek olması nedeniyle az tercih edildiği belirlenmiştir. Bir başka ifadeyle, meslek

elemanın gelir düzeyinin, mesleğin konusunun ve bir takım imaj zedeleyici uygulamaların mesleği algılamada etkili olduğu ortaya konulmuştur.

Saemann ve Crooker (1999), çalışmasını 2. ve 15. haftada olmak üzere iki aşamalı olarak gerçekleştirmiştir. İlk çalışmada 283, ikinci çalışmada 234 öğrenci araştırmaya katılmıştır. İlk çalışmada öğrenciler, muhasebe hakkında kararsız görüş bildirmelerine karşın, ikinci çalışmada muhasebe dersinin gerektirdiği çalışma yükü nedeniyle öğrencilerin, muhasebeyi tercih etmelerindeki cesaretlerinin kırıldığı tespit edilmiştir.

Tan ve Laswad (2006), muhasebe dersini seçerken öğrencinin kişilik yapısı, referanslar ve aile gibi etkenlerin etkili olduğunu tespit etmiştir.

Stice ve Swain (2000), muhasebe dersinin seçilmesinde performansın ne kadar etkili olduğunu araştırmıştır. Çalışmanın sonucunda, ders performansı ile muhasebe dalını seçme arasında önemli bir bağlantı olmadığı ifade edilmiştir. Allen (2004) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuç tespit edilmiştir.

Mauldin ve diğerleri (2000), yaptıkları çalışmada, kariyer fırsatı, konuya ilgi, öğretmen, para ve ailenin muhasebeyi kariyer olarak tercih edenler üzerinde etkili olduğunu tespit etmişlerdir.

Cohen ve Hanno (1993), muhasebeye giriş niteliğindeki dersteki başarının, ilgili öğrencilerin muhasebe dalını seçmesinde etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Buna benzer sonuca, bu çalışmada temel alınan, Geiger ve Ogilby'nin (2000) çalışmasında da ulaşılmıştır.

Mutchler ve diğerleri (1987), konuya "cinsiyet" açısından yaklaşmışlardır. Çalışmalarının sonucunda, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek not ortalamasına sahip oldukları ve de kız öğrencilerin, bayan eğiticiden aldıkları derslerde daha başarılı olduklarını ileri sürmüşlerdir. Ancak sözkonusu araştırmada, tüm öğrencilerin aynı sınava tabi olmaması nedeniyle yapılan karşılaştırmanın çok sağlıklı olmadığı da vurgulanmıştır. Lipe (1989), Mutchler ve diğerle-

rinin araştırmasında eksiklik olarak vurgulanan "aynı sınav" şartını sağlayarak yaptığı araştırmada aynı sonucu tespit etmiştir. Bir başka ifadeyle, kız öğrencilerin bayan eğiticiden, bay eğiticiye göre daha yüksek not aldıkları belirlenmiştir. Ayrıca, kız ve erkek öğrencilerin bayan eğiticiden aldıkları derslerde eşit performans sergiledikleri de vurgulanmıştır.

Cinsiyet – performans ilişkisi üzerine çalışma yapan Buckless ve diğerleri (1991), Mutchler ve diğerleri ile Lipe'nin buldukları sonuçtan farklı sonuç elde etmişlerdir. Sözkonusu araştırmacılar, her ne kadar araştırmalarının çoğunda erkek öğrencilerin daha başarılı olduklarını tespit etmişlerse de, cinsiyete göre başarının üniversiteye göre değiştiğini, bir başka ifadeyle sonuçların genellik arz etmeyeceğini ifade etmişlerdir.

Yukarıda özet bilgileri yer alan çalışmalarda ortak konu, muhasebe dersinin seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmeye çalışılmasıdır. Bu çalışmada ise, yukarıdaki literatürden farklı olarak muhasebe dersini ilk defa alan öğrencilerin, cinsiyetlerine ve kayıt oldukları programa göre (I.öğretim ve II. öğretim) dersi algılamasında farklılık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında dönem başındaki ve dönem sonundaki algılamalarında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
- I.öğretim öğrencileri ile II. öğretim öğrencileri arasında dönem başındaki ve dönem sonundaki algılamalarında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğrencilerin dönembaşı ve dönemsonu algılamaları arasında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. Araştırma

Yukarıda üzerinde durulan literatüre paralel olarak hazırlanan çalışma, mevcut literatürden farklı olarak öğrencilerin

cinsiyeti yanında, kayıtlı oldukları program (I. ve II. öğretim) da değişken olarak araştırmaya dahil edilmiştir. Söz konusu iki değişkene bağlı olarak öğrenci algılamalarının değerlendirildiği çalışmayla ilgili bilgiler aşağıda sistematik olarak açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Metodolojisi

3.1.1. Araştırma Örnekleminin Oluşturulması

Araştırmanın evreni Karadeniz Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencileridir. Örnekleme çerçevesi 1. sınıf İşletme Bölümü öğrencilerinin tamamını kapsamakta ve toplam 270 öğrenciden oluşmaktadır. Sadece İşletme Bölümü öğrencilerinin araştırmaya dahil edilmesinin sebebi ise, çalışmanın yapıldığı 2006/2007 güz döneminde muhasebe dersinin yalnızca bu bölümde veriliyor olmasıdır. Araştırma amacının gerçekleştirilebilmesi için, ilgili öğrencilere Geiger ve Ogilby (2000) tarafından geliştirilmiş anket uygulanmıştır.

3.1.2. Veri ve Bilgi Toplama Yöntem ve Aracı

Araştırma amacının gerçekleştirilebilmesi amacıyla İşletme bölümü öğrencilerine yöneltilen sorulara 5’li likert ölçeği (5; Kesinlikle Katılıyorum, 4; Katılıyorum, 3; Kısmen Katılıyorum 2; Katılmıyorum, 1; Kesinlikle Katılmıyorum) ile cevap verilmesi istenmiştir. Araştırmanın anketi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, ankete katılanların kayıtlı oldukları program (gündüz ve gece) ve cinsiyetlerini belirleyen demografik değişkenleri içeren sorular, ikinci bölümde ise ankete katılanların muhasebe dersini algılamalarını belirlemeye yönelik 11 soru yer almaktadır. Anket verilerinin analizinde SPSS 15 paket programı kullanılmıştır.

Anketlerin tamamı, öğrencilerin muhasebe hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla, 2006/2007 öğretim yılının birinci döneminde (güz yarıyılı) dönem başı ve dönem sonu olmak üzere iki defa uygulanmış ve anket uygulaması sınıf ortamında yapılmıştır. Dönem sonunda dağıtı-

lan ankette, sorular “geçmiş zamana” göre yeniden düzenlenmiş ve öğrencilerin dersi aldıktan sonraki düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Anketler öğrenciler tarafından verilen süre zarfında bağımsız olarak doldurulmuştur.

3.1.3. Araştırmanın Kısıtları

Araştırma sadece bir üniversiteyi ve bir bölümde okuyan öğrencileri kapsamaması nedeniyle elde edilen sonuçlar sadece bu örnekleri bağlamaktadır. Bu nedenle sonuçlara dayalı olarak genelleme yapılamamaktadır.

Yukarıdaki kısıtlılığa rağmen bu çalışma, öğrencilerin kişisel özellikleri, eğitici vb. ölçütleri de dikkate alacak ileri çalışmalara da ışık tutacak niteliktedir. Özellikle gelecekte yapılacak çalışmaların, dört yıllık muhasebe fakültelerinde okuyan öğrenciler üzerinde yapılması halinde daha sağlıklı sonuçların elde edileceği açıktır.

3.2. Araştırmanın Bulguları

3.2.1. Demografik Değişkenler

Araştırma kapsamında ana kütle olarak seçilen Karadeniz Teknik Üniversitesi İşletme bölümü 1.sınıf öğrencilerden ankete cevap verenlerin sayısı, kayıtlı oldukları programlar ve cinsiyetlerine ilişkin demografik değişkenler aşağıda bulunan Tablo-1 aracılığı ile gösterilmiştir.

Tablo 1: Ankete Katılanların Demografik Değişkenleri

	n	%
Program		
Gündüz	149	55,2
Gece	121	44,8
Cinsiyet		
Kız	147	54,4
Erkek	123	45,6

Tablo-1’e göre anketi cevaplayanların çoğunluğunu İşletme-Gündüz programına kayıtlı öğrenciler oluşturmaktadır (%55,2). Bununla birlikte ankete katılanların %54,4’ü kız, %45,6’sı erkek öğrencilerdir.

3.2.2. Analiz

Anket sorularına verilen cevapların analizinde ilk olarak, öğrencilerin cinsiyetlerine ve kayıtlı oldukları programa göre muhasebe dersini dönem başında nasıl algıladıkları, daha sonra da aynı öğrencilerin dönem sonunda nasıl algıladıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Son olarak da dönem başındaki algılamalarla dönem sonundaki algılamaların nasıl değiştiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Aşağıda araştırmada kullanılan anketinin ikinci bölümünde yer verilen yargı ifadeleri yer almaktadır:

S.01. Bu ders gelecekteki iş yaşantımda başarılı olmamı sağlayacaktır (BAŞARI).

S.02. Bu ders kariyerimde başarılı olmamı sağlayacaktır (KARİYER).

S.03. Bu derste başarılı olmam benim için ödüllendirici olabilir (ÖDÜL).

S.04. Bu ders için diğer derslere göre daha fazla zaman harcamayı umuyorum (ZAMAN).

S.05. Bu dersin ilerleyen sürecini merak ediyorum (MERAK/ZEVKLİ).

S.06. Bu ders zor olacak (ZOR).

S.07. Bu ders sıkıcı olacak (SIKICI).

S.08. Bu derste başarılı olmak için son derece motive olmuş durumdayım (MOTİVASYON).

S.09. Bu dersten çok şey öğrenmeyi bekliyorum (BİLGİ).

S.10. Eğitici benim bu dersin önemi hakkındaki düşüncelerim için etkili olacaktır (EĞİTİCİ).

S.11. Bu dersten beklediğiniz başarı notu nedir? (PUAN).

Yukarıdaki yargı ifadelerine verilen cevaplar hem cinsiyet hem de program türü açısından Leven'in F testine göre varyansların eşit olduğu ve olmadığı durumlarına göre ayrı ayrı t testi hesaplanmıştır. Hesaplanan t testi değerleri aşağıdaki Tablo 2 ve 3'de gösterilmiştir.

Tablo- 2: Cinsiyete ve Programa Göre Muhasebe Dersinin Dönem başında Algılanması

			ORTALAMA	t	p
BAŞARI	CİNSİYET	KIZ	4.62	1.402	.162
		ERKEK	4.48		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.52	-.717	.474
		II.ÖGR.	4.60		
KARİYER	CİNSİYET	KIZ	4.95	1.614	.108
		ERKEK	4.31		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.42	-1.351	.178
		II.ÖGR.	4.95		
ÖDÜL	CİNSİYET	KIZ	4.27	3.432	.001**
		ERKEK	3.89		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.09	-.105	.916
		II.ÖGR.	4.10		
ZAMAN	CİNSİYET	KIZ	4.29	2.258	.025*
		ERKEK	4.01		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.13	-.588	.557
		II.ÖGR.	4.20		
MERAK	CİNSİYET	KIZ	4.01	.970	.333
		ERKEK	3.89		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.85	-1.831	.068
		II.ÖGR.	4.07		
ZOR	CİNSİYET	KIZ	4.15	1.512	.132
		ERKEK	3.94		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.00	-9.35	.351
		II.ÖGR.	4.12		
SIKICI	CİNSİYET	KIZ	2.63	-1.433	.153
		ERKEK	2.83		
	PROGRAM	I.ÖGR.	2.89	2.760	.006**
		II.ÖGR.	2.50		
MOTİVASYON	CİNSİYET	KIZ	3.42	.851	.396

		ERKEK	3.30		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.28	-1.484	.139
		II.ÖGR.	3.48		
BİLGİ	CİNSİYET	KIZ	4.63	1.871	.062
		ERKEK	4.05		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.42	.398	.691
		II.ÖGR.	4.30		
EĞİTİCİ	CİNSİYET	KIZ	4.54	3.107	.002**
		ERKEK	4.20		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.24	-2.961	.003**
		II.ÖGR.	4.55		
PUAN	CİNSİYET	KIZ	3.85	-.767	.443
		ERKEK	3.93		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.81	-1.695	.091
		II.ÖGR.	3.99		

(* , ** ; sırasıyla $p < 0.05$, $p < 0.01$)

Tablo 2'deki t-testi sonuçları incelendiğinde, **cinsiyet** açısından, dersin ödüllendirici olacağı, çok zaman alacağı ve de eğiticinin dersinin önemi hakkındaki düşüncede etkili olacağı görüşlerine yönelik cevaplar arasında istatistikî olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Sözkonusu farklılığın, kız öğrencilerin dersin ödüllendirici olacağı, dersin zaman alacağı ve eğiticinin dersin önemi hakkındaki düşüncede etkili olacağı görüşlerine erkek öğrencilerden daha fazla katılmalarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin kayıtlı oldukları **program** açısından ise, dersin sıkıcı olacağı ve eğiticinin dersin önemi hakkındaki düşüncede etkili olacağı görüşlerine I.öğretim öğrencileri ile II. öğretim öğrencilerinin cevapları arasında istatistikî olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Buna göre, dersin sıkıcı olacağı görüşüne I.öğretim öğrencileri daha fazla katılırken, eğiticinin dersin önemi hakkındaki düşüncelerde etkili olacağı görüşüne II. öğretim öğrencileri daha fazla katılmaktadırlar. Özellikle II. öğretim öğrencilerin dersin daha az sıkıcı olacağı ve eğiticinin dersin önemiyle ilgili düşüncelerde etkili olacağı görüşüne daha fazla katılmaları sınıf mevcudu ile ilişkilendirilebilir. Zira I.öğretim öğrencilerine göre, II. öğretim öğrencilerinin sınıf mevcudun daha az olması, "eğitici-öğrenci" ilişkisi II. öğretim öğrencilerinde daha ileridir. Bu durum da, II. öğretim öğrencilerinin diğer öğrencilere göre ilk muhasebe dersini birkaç kriter açısından farklı algılamasına neden olduğu düşünülebilir.

Tablo-2 verileri **genel olarak** incelendiğinde, ilk muhasebe dersiyle ilgili algılamalarda ortalamalar 4,00'e yakın veya biraz ileridir. Bu sonuç, Saemann ve Crooker (1999) tarafından yapılan araştırmanın sonucunu desteklememektedir. Zira Saemann ve Crooker (1999) tarafından 2.haftada yapılan çalışmada öğrenciler algılarını, "kısmen katılıyorum" şeklinde ifade etmişlerdir. Oysa bu çalışmada, katılımcıların çoğu ilk muhasebe dersiyle ilgili algılamalarını "katılıyorum" veya "tamamen katılıyorum" şeklinde ifade etmişlerdir.

Tablo-3'de yer alan t-değerleri, dönem başında olduğu gibi aynı öğrencilerin dönem sonundaki algılamalarını göstermektedir. Buna göre, **cinsiyet** açısından, dersin başarı için ödüllendirici olduğu ve de zor olduğu görüşlerine yönelik cevaplar arasında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Ortalamalar dikkate alındığında sözkonusu farklılığın, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre her iki görüşe de daha fazla katılmalarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte kız öğrencilerin dönem başındaki algılamasında "ödül, zaman ve eğitici" seçeneklerinden sadece "ödül" algılaması dönem sonunda da değişmemiştir. Diğer değerlendirmelerde kız ve erkek öğrenciler benzer düşüncelere sahiptir. Bununla birlikte erkek öğrencilere göre kız öğrenciler, dersin zor olacağı görüşüne dönem sonunda daha fazla katılmaktadırlar.

Tablo- 3: Cinsiyete ve Programa Göre Muhasebe Dersinin Dönem Sonunda Algılanması

			Ortalama	t	Önemlilik
BAŞARI	CİNSİYET	KIZ	4.32	-.395	.693
		ERKEK	4.36		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.34	-.027	.979
		II.ÖGR.	4.34		
KARİYER	CİNSİYET	KIZ	4.26	1.585	.114
		ERKEK	4.06		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.19	.380	.705
		II.ÖGR.	4.14		
ÖDÜL	CİNSİYET	KIZ	4.04	2.333	.020*
		ERKEK	3.74		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.89	-.378	.706
		II.ÖGR.	3.93		
ZAMAN	CİNSİYET	KIZ	4.24	1.605	.110
		ERKEK	4.00		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.02	-1.679	.094
		II.ÖGR.	4.27		
ZEVKLİ	CİNSİYET	KIZ	3.70	.073	.942
		ERKEK	3.60		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.54	-2.622	.009**
		II.ÖGR.	3.90		
ZOR	CİNSİYET	KIZ	4.32	2.338	.020*
		ERKEK	3.99		
	PROGRAM	I.ÖGR.	4.24	.996	.320
		II.ÖGR.	4.10		
SIKICI	CİNSİYET	KIZ	3.15	.137	.891
		ERKEK	3.12		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.24	1.317	.189
		II.ÖGR.	3.01		
MOTİVASYON	CİNSİYET	KIZ	3.21	.899	.369
		ERKEK	3.07		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.07	-1.110	.268
		II.ÖGR.	3.24		
BİLGİ	CİNSİYET	KIZ	3.22	-.864	.388
		ERKEK	3.36		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.14	-2.068	.040*
		II.ÖGR.	3.45		
ÖĞRETİCİ	CİNSİYET	KIZ	3.56	.866	.388
		ERKEK	3.41		
	PROGRAM	I.ÖGR.	3.35	-1.896	.063
		II.ÖGR.	3.66		
PUAN	CİNSİYET	KIZ	1.90	-.859	.391
		ERKEK	2.02		
	PROGRAM	I.ÖGR.	1.91	-.523	.601
		II.ÖGR.	1.96		

(* , ** ; sırasıyla p<0.05, p<0.01)

Ayrıca erkek öğrenciler, kız öğrencilerden “başarı notu” bağlamında daha yüksek

ortalamaya sahiptir. Dersi veren eğiticilerin erkek olduğu dikkate alındığında bu

sonuç Mutchler ve diğerleri ile Lipe'nin sonuçları ile çelişmekte, Buckless ve diğerlerinin sonuçları ile paralellik arz etmektedir.

Program açısından ise, dersin zevkli ve bilgi verici olduğu görüşüne verilen cevaplar arasında farklılıklar tespit edilmiştir. İlgili cevapların ortalamalarına bakıldığında her iki görüş de II. öğretim öğren-

cilerinin daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir. II. öğretim öğrencilerinin sınıf mevcutlarının, diğer programdaki öğrencilere göre daha az olması ve dolayısıyla eğitici ile daha sıkı bir ilişki içinde bulunmaları böyle bir algılamaların ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülebilir.

Tablo 4: Dönem Başı ve Dönem Sonu Algılamaların Karşılaştırılması

	Ortalama Farkı	t	p
BAŞARI	.21852	2.688	.008
KARİYER	.48889	2.308	.022
ÖDÜL	.18519	2.187	.030
ZAMAN	.02593	.271	.787
MERAK/ZEVKLİ	.25185	2.760	.006
ZOR	-.12222	-1.228	.220
SIKICI	-.42379	-3.781	.000
MOTİVASYON	.22222	2.143	.033
BİLGİ	1.0852	5.983	.000
ÖĞRETİCİ	.88848	9.184	.000
PUAN	1.9442	23.203	.000

Tablo- 4'deki verilerinin oluşturulmasında bağımlı t-testi uygulanmış ve bu yolla dönem başı ve dönem sonunda verilen cevaplar karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırma sonucunda, her bir cevaplayıcının dönem boyunca algılamasında anlamlı bir değişim olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Analiz sonucunda, dersin zaman alıcı ve zor olmasıyla ilgili görüşlerin dışında öğrencilerin genellikle dönem sonunda düşüncelerini değiştirdikleri tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Bu sonuç kısmen Geiger ve Ogilby tarafından bulunan sonuç ile paralellik göstermektedir. Değişiklik göstermeyen zaman alıcı ve zor olma kriterleri de, değişikliğe uğrayan kriterleri desteklemektedir. Bir başka ifadeyle, öğrenciler dersi aldıktan sonra, dersin zor olması, eğiticiden etkilenme, geçmiş yıllara ait başarı oranları gibi kriterlerin de etkisi ile düşüncelerini değiştirmişlerdir.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, muhasebe dersinin öğrenciler tarafından algılanmasını tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin hem

“cinsiyet” hem de kayıtlı oldukları “program” açısından dönem başı ve dönem sonu algılamaları arasında istatistikî açıdan farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma kapsamında dönem başı ve dönem sonunda olmak üzere iki defa öğrencilere aynı anket formu yöneltilmiştir.

Araştırmanın sonucunda aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

- Dönem başı algılamalar incelendiğinde, öğrencilerin **cinsiyeti** açısından; dersin ödüllendirici olacağı, çok zaman alacağı ve de eğiticinin dersin önemi hakkında etkili olacağı görüşlerine kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla katıldıkları, öğrencilerin kayıtlı oldukları **program** açısından ise, dersin sıkıcı olacağı görüşüne I.öğretim öğrencileri daha fazla katılırken, eğiticinin dersin önemi hakkındaki düşüncelerde etkili olacağı görüşüne II. öğretim öğrencileri daha fazla katılmaktadırlar.
- Dönem sonu algılamalar incelendiğinde, **cinsiyet** açısından, dersin

başarı için ödüllendirici olduğu ve de zor olduğu görüşlerine, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre her iki görüşe de daha fazla katıldıkları anlaşılmaktadır. **Program** açısından ise, dersin zevkli ve bilgi verici olduğu görüşüne II. öğretim öğrencilerinin daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir.

- c. Dönem başı ve dönem sonu algıları karşılaştırıldığında, dersin zaman alıcı ve zor olmasıyla ilgili görüşlerin dışında öğrencilerin genellikle dönem sonunda düşüncelerini değiştirdikleri tespit edilmiştir. Bu değişimde özellikle, dersin sıkıcı olacağı, öğrencilere bilgi vereceği, eğiticinin dersin önemiyle ilgili öğrenci düşüncelerinde etkili olacağı ve dersten beklenen ve alınan puan gibi unsurlardaki değişim dikkat çekicidir. Dersin zor olacağı ve zaman alacağı algılamalarında önemli bir farklılık tespit edilmemiştir. Bir başka ifadeyle, öğrenciler dönem başında oluşan düşünceleri dönem sonunda da değişmemiştir. Bu sonuçta, dersle ilgili geçmiş yıllardaki başarı durumu, derse yönelik önceki dönem öğrencilerinin tutum ve davranışları ve de muhasebe dersinin yoğun içeriği gibi unsurların etkili olabileceğini söylemek mümkündür. Özellikle puanlamadaki değişiklik, Karadeniz Teknik Üniversitesi öğretim üyelerine öznel bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Bu çalışmayla ilgili yukarıdaki sonuçlar, sadece bir üniversiteyi bağladığından genellenemez. Sonuçların geçerliliğinin tespiti amacıyla bu araştırma; giriş puanı, sınav sistemi çok yakın olan farklı üniversitelerin aynı bölümlerinde okuyan öğrenciler üzerinde tekrarlanmalıdır. Ayrıca, bağımsız değişkenler arasında “eğitici” değişkeni de eklenerek eğiticinin de algılamalarda etkisi ölçülmelidir.

Kaynakça

Allen, C. L. (2004), “Business students’ perception of the image of Accounting”,

Managerial Auditing Journal, 19(2), pp. 235–258.

Buckless, F.A., M.G. Lipe, and S P. Ravenscroft. (1991), “Do gender effects on accounting course performance persist after controlling for general academic aptitude?” **Issues in Accounting Education**, 6(2): 248-261.

Cohen, J., Hanno, D. M. (1993), “An analysis of underlying constructs affecting the choice of accounting as a major”, **Issues in Accounting Education**, 8(2), pp. 219–238.

Geiger, M.A., Ogilby, S.M. (2000), “The First Course in Accounting: Students’ Perceptions and Their Effect on the Decision to Major in Accounting”, **Journal of Accounting Education**, 18(2), pp.63-78

Hartwell Carolyn, L., Linhhrtle Susan S., Maxwell Brian (2005), “High School Students’ Perceptions of Accounting” **The CPA Journal**, <http://www.nysscpa.org/cpajournal/2005/105/essentials/p62.htm>,

Lipe, M, G., "Further Evidence on the Performance of Female Versus Male Accounting students," **Issues in Accounting Education**{Spring 1989), pp.144-152,

Mauldin, Shawn, Crain, John, Mounce, Patricia, (2000), “The accounting principles instructor’s influence on students’ decision to major in Accounting”, **Journal of Education for Business**, 75(3), pp. 142–148.

Mutchler, J, F., J, H, Turner, and D. D, Williams (1987), "The Performance of Female Versus Male accounting Students," **Issues in Accounting Education**(Spring 1987), pp. 103-111,

Saemann, G. P. and Crooker, K. J. (1999), “Student perceptions of the profession and its effect on decisions to major in Accounting”, **Journal of Accounting Education**, 17(1), pp. 1–22.

Stice, J. D. and Swain, M. R. (1997), “The effect of performance on the decision to major in accounting”, **Journal of Education for Business**, 73(1), pp. 54–69.

Tan, Lin Mei, Lasward Fawzi (2006), “Students’ Beliefs, Attitudes and Intentions to Major in Accounting” **Accounting Education: An International Journal**, 15 (2), pp. 167–187

Yayla, H.E. ve Cengiz E. (2005). “Muhasebe Mesleğinin Tercih Edilmesinde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği” **Muhasebe ve Denetime Bakış**, TÜRMÖB, Sayı:16, Eylül, ss.147-169.